

Грикун Юлія Олегівна

старший викладач кафедри корейської і японської філології,

Київський національний лінгвістичний університет

ORCID iD: 0000-0002-1967-6284

yuliia.hrykun@knlu.edu.ua

ВИКОРИСТАННЯ ОНЛАЙН-РЕСУРСІВ ДЛЯ НАВЧАННЯ ЯПОНСЬКОГО МОНОЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ ЗАСОБАМИ КОМІЧНИХ ОПОВІДЕЙ “РАКУґО” / “КОБАНАШІ”: ОСОБЛИВОСТІ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ

Стаття висвітлює питання оптимальних способів залучення до навчального процесу на початковому етапі такого засобу едьютейнменту, як японські комічні оповіді “ракуґо” / “кобанаші”, з використанням онлайн-ресурсу (сайту), метою чого є формування іншомовної комунікативної компетенції (навчання японського монологічного мовлення). Враховуючи особливості самого матеріалу та цільової аудиторії (студентів цифрового покоління), описуються найбільш відповідні підходи, послідовність етапів презентації та специфіка опрацювання цього матеріалу з опертям на ресурси сайту. Аналізується подання матеріалу у кожному з розділів сайту, зокрема, велика увага приділяється питанню його візуалізації (усі розглянуті приклади максимально унаочнені). На прикладах, що було проаналізовано, запропоновано класифікацію засобів візуалізації навчального матеріалу та визначено функції, які вони виконують. Також висвітлено особливості опрацювання гумористичних оповідей “ракуґо” / “кобанаші” в аудиторії (з викладачем) і самостійно, результати чого представлено у вигляді порівняльної таблиці.

Ключові слова: іншомовна комунікативна компетентність, японська комічна оповідь “ракуґо” / “кобанаші”, монологічне мовлення / монолог, едьютейнмент, гумор

Hrykun Yu.

Kyiv National Linguistic University

THE USE OF ONLINE RESOURCES FOR TEACHING JAPANESE MONOLOGUE SPEECH BY MEANS OF “RAKUGO” / “KOBANASHI” COMIC STORIES: IMPLEMENTATION FEATURES

Introduction. Japanese traditional comic stories “rakugo” and “kobanashi” have been considered as a rich source from linguistic and cultural point of view for Japanese language learners and as an peculiar source of teaching Japanese monologic speech particularly. Since these stories contain a range of humorous elements they have also been considered as an excellent and distinctive mean of edutainment to especially for students of digital generation which have special demands for educational process.

Purpose and Methods. Our research aims to describe the optimal ways and order to implement the “rakugo” / “kobanashi” stories into educational process for initial Japanese learners basing on the content of an online-resource (site) and to analyze the suitability of those considering the psychosocial peculiarities of the contemporary students. **Results and Conclusion.** Having described and analyzed the learning content there was discovered its main

distinctive peculiarity such as visualization. There was concluded that visualization itself has different forms and different functions which have been described and classified by the author of this research on the base of chosen online-content. Also considering the use of the online-source there were shown distinction, advantages / disadvantages of learning the presented material with the help of the teacher in the classroom and self-directed learning. In the whole, maximally and diversely visualized content which includes humorous elements is deemed to be an effective mean for both classroom work and self-directed learning to form foreign language communicative competence in the realm of Japanese monologic speech.

Key words: foreign language communicative competence, Japanese traditional comic stories “rakugo” / “kobanashi”, monologue, edutainment, humor

Постановка проблеми. Крізь призму методики навчання іноземних мов і культур японські гумористичні оповіді “ракуґо” можна розглядати як засіб едьютейнменту, що має значний лінгвістичний та культурологічний потенціал і який, на нашу думку, варто розглядати як один із цікавих засобів навчання японського монологічного мовлення. Таким чином, у нашій розвідці оповіді “ракуґо” виступатимуть об’єктом дослідження як інструмент формування іншомовної комунікативної та лінгвосоціокультурної компетентностей.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Японські гумористичні оповіді “ракуґо” / “кобанаші” останнім часом викликають неабиякий інтерес викладачів японської мови для студентів-іноземців. Досвід використання їх використання як навчального матеріалу на заняттях описують такі дослідники, як Е. Ігараші (2022), К. Ішідзука (2006), К. Кавасакі (2014), С. Кубота (2009), М. Ніттоно (2009) – про потенціал оповідей “ракуґо” як навчального матеріалу, особливо для розвитку мовленнєвих здібностей (「表現力」 *hyougenryoku*, 「伝える力」 *tsutaeru chikara*), М. Морі (2018), К. Ода (2015), Т. Сакаї (2001) – про ефективність їх використання у навчанні японської мови іноземних студентів (також в контек-

сті інтерактивного навчання), К. Хатаса (2020) – про онлайн-навчання засобами “ракуго” та ін. Зокрема, М. Морі, К. Ода та Т. Сакаї приділяють увагу питанню імплементації матеріалів “ракуго” у навчальний процес та детально її описують (об’єктом є студенти середнього / високого рівня володіння японською мовою). В українському дискурсі методики навчання японської мови останнє не являло собою об’єкт уваги дослідників, тому метою нашого дослідження є спроба описати оптимальні способи імплементації оповідей “ракуго” у процес навчання японського монологічного мовлення та продемонструвати на конкретному матеріалі способи презентації їх лінгвокультурологічних аспектів.

Виклад основного матеріалу. Японські гумористичні оповіді “ракуго” являють собою матеріал, який цікаво вивчати як з лінгвістичного боку, так і з боку культурологічного. Лінгвістичні особливості оповідей “ракуго” полягають зокрема у вживанні архаїзмів, діалектизмів, гри слів (駄洒落 *dajare*), що є причиною, з якої дослідники Е. Ігараші, К. Кавасаки, К. Йонемото та ін. вважають їх досить складним матеріалом для студентів-іноземців, що перебувають на початковому етапі вивчення японської мови, з чим важко не погодитися. Однак на початковому етапі навчання японської мови, на нашу думку, також можна зробити спробу залучити оповіді “ракуго” до навчального процесу завдяки поєднанню таких двох чинників: новітніх “ракуго” (що являють собою “полегшений”, осучаснений варіант класичних оповідей), представлених за допомогою аудіовізуальних засобів (інтернет-ресурс). Останнє являє собою сучасний компонент освітнього процесу, а також є елементом едьютейнменту – освітньої розваги з навчальним компонентом, за визначенням А. Бац, яка наголошує що у широкому сенсі залучення мультимедіа можна розглядати як едьютейнмент (Бац, 2021, с. 54), однак при цьому, як слушно зауважує О. Б. Бігич, ці засоби повинні мати креативне підґрунтя, що дозволяє віднести їх до засобів навчання іноземної мови за технологією едьютейнмент (Бігич, 2017, с. 122). Така його складова, як візуалізація, є надзвичайно важливою у процесі навчання сучасних студентів-представників цифрового покоління, які краще сприймають візуалізовану інформацію і для яких американська дослідниця Джулі Коатс (Julie Coates) у своїй праці “Покоління і стилі навчання” (“Generational Learning Styles”) (2007) рекомендує “робити навчальний матеріал “яскравим і візуальним” та “скорочувати та візуалізовувати інформацію” (відповідно до чого текстові матеріали повинні бути простими для розуміння, структура тексту має відповідати його змісту, а ключові моменти – виділені візуально) – тобто процес навчання має бути максимально візуалізованим, а також добре структурованим (взято з джерел: Коростіль, 2018; Кадлубович & Черняк,

2020, с. 61). Окрім цього, самі оповіді “ракуго” також кваліфікуються як інструмент едьютейнменту завдяки наявності комічних елементів, а отже, розважальній функції.

Тож, виходячи з усього сказаного вище, відповідно до критеріїв: 1) структурованість; 2) наявність розважальних елементів; 3) візуалізація / ілюстративність; 4) креативне, яскраве подання; 4) лаконічність (враховуючи таку особливість цифрового покоління, як нездатність утримувати увагу на певному виді діяльності / навчальному матеріалі протягом тривалого часу) навчального матеріалу – оповідей “кобанаші” як піджанру “ракуго”, ми обрали ресурс – інтернет-сайт rakugogaku.com¹, на якому, на нашу думку, ці оповіді презентовано у спосіб, що цілком задовольняє вищевказані пункти, а отже, який має креативне підґрунтя, завдяки чому може бути віднесений до засобів навчання іноземної мови за технологією едьютейнмент, і об’єктом навчання яких є студенти, що мають навчальний рівень володіння японською мовою (досвід навчання – приблизно 1 рік). На прикладі однієї з оповідей “кобанаші” (“ракуго”) ми якомога детальніше опишемо спосіб імплементації подібного матеріалу та продемонструємо його ефективність.

Розміщені на сайті матеріали мають альтернативну форму презентації, тому автори сайту розглядають його і як ресурс для самостійного вивчення оповідей “ракуго”, об’єктом якого є студенти, так і для

¹ Метод повної фізичної реакції (TPR, Total Physical Response Method) було запроваджено у середині 60-х рр. XX ст. професором психології Каліфорнійського університету (Сан-Хосе) Джеймсом Ашером (James Asher), який наголошував на тому, що мова повинна засвоюватись цілісно, а не шляхом вивчення окремих лексичних одиниць (ЛЮ). Цей метод являє собою ігрову методику, що заснована на різних способах драматизації, і є пов’язаним із теорією “слідів” у психології, згідно з якою, чим частішими або більш інтенсивними будуть зв’язки між такими відбитками у пам’яті, тим сильніші будуть асоціативні зв’язки, які швидше можна буде викликати у пам’яті. Найголовнішими принципами, за Дж. Ашером, є: 1) формування рецептивних навичок має передувати формуванню репродуктивних та продуктивних навичок під час навчання мови; розуміння ІМ повинно передувати говорінню; 2) навички, що набуті через аудіювання, сприяють формуванню навичок інших видів мовленнєвої діяльності; 3) під час навчання необхідно звертати увагу насамперед на значення, ніж на форму; 4) усунення будь-якого тиску на учня. За критерієм “дії-реакції” учнів / студентів на мовленнєві та фізичні вказівки вчителя” виокремлюють такі варіації методу TPR: 1) *TPR-B* (“*TPR with body*”) – все, що може бути виконано за допомогою загальних рухів тіла (рухи, дії, накази); 2) *TPR-O* (“*TPR with objects*”) – дії / реакції засновані не лише на вивченні окремих слів, а й на виконанні певних дій з предметами; 3) *TPR-P* (“*TPR with pictures*”) – тематичні малюнки, які вважаються надзвичайно ефективним засобом навчання іноземної мови, особливо на початковому етапі; 4) *TPRS* (*TPR-Storytelling*) – розігрування нескладних історій / казок, що має на меті сприяти швидкому та якісному засвоєнню учнями ЛО (Richards & Rodgers, 1998, р. 87-97; Бударіна & Степанишина, 2021, с. 36; Мірошник, 2015).

їх викладання / презентації, об'єктом якого є викладачі – у цьому разі останніх можна назвати едьютейнерами (за термінологією В. Johnson та Т. Mc Elroy (2010)). Оповіді “ракуго” (“кобанаші”) презентовано у контексті таких аспектів, як: 1) надання загальнокультурної інформації щодо мистецтва “ракуго” для поліпшення сприйняття студентами (закладення правильної основи для розуміння, як споглядати вистави “ракуго” та оцінювати їх крізь призму культури / мистецтва); 2) надання аудіовізуальних матеріалів (відеокліпи), що націлене на розвиток навичок говоріння (комунікативної компетентності) та розуміння під час сприйняття інформації через аудіоканал; 3) надання візуалізованого контенту (скрипти оповідей “ракуго” (“кобанаші”), граматичного, лексичного коментарів, відео тощо), що свідчить про багатовимірний, комплексний підхід авторів цього сайту (Art (мистецтво) – Language (мова) – Culture (культура)). Також вони зазначають, що навчання мовлення засобами “ракуго” апелює до використання *методу повної фізичної реакції* (TPR)², який, за даними дослідників, підвищує рівень продуктивності студентів та їх мотивації, сприяє запам'ятовуванню контенту на заняттях іноземної мови. Цей метод належить до групи сучасних методів навчання іноземних мов і полягає у своєрідній “контекстуалізації” нового вокабуляру викладачем шляхом вказування на об'єкти або імітації певних дій, тобто така візуалізація процесу, а саме узгодження мовлення та дії, сприяє розумін-

ню нового матеріалу (Мірошник, 2015; D'Argenio, 2022). На нашу думку, тут слід говорити про використання такого різновиду вищезазначеного методу, як TPRS (TPR-Storytelling / Teaching Proficiency through Reading and Storytelling)³, що використовує сторітелінг (розповідання історій), а також читання як навчальні інструменти, тобто подання матеріалу відбувається у вигляді оповідання та читання історій виучуваною мовою (D'Argenio, 2022; Бударіна & Степанишина, 2021, с. 36). Як зазначають дослідниці Я. Бударіна і Т. Степанишина (2021), метод TPRS поєднує у собі принципи аудіолінгвального, сугестопедичного та ігрового методів⁴, які використовуються у процесі навчання іноземних мов. Важливо зазначити, що за методом TPRS історія створюється викладачем і виконується таким чином, щоб залучити учнів / студентів у драматичний процес. До того ж, існують правила побудови такої історії (зазвичай вона має таку структуру: 1) у героя історії виникає проблема; 2) герой шукає способи її розв'язання; 3) герой відшукує ефективний спосіб розв'язання проблеми) (Бударіна & Степанишина, 2021, с. 36, 38). Вищезгадані ознаки, а саме *структурована історія* як риса оповіді “ракуго” та елемент *драматизації* як риса едьютейнменту, вказують на доцільність використання методу TPRS при навчанні японського монологічного мовлення засобами “ракуго”.

На разі розглянемо підходи, які застосовують для формування вмінь монологічного мовлення: шлях “зверху вниз” та шлях “знизу вверх”, які докладно описали дослідники К. Костюченко (2015) та

² Метод *повної фізичної реакції* (TPR, Total Physical Response Method) було запроваджено у середині 60-х рр. XX ст. професором психології Каліфорнійського університету (Сан-Хосе) Джеймсом Ашером (James Asher), який наголошував на тому, що мова повинна засвоюватись цілісно, а не шляхом вивчення окремих лексичних одиниць (ЛО). Цей метод являє собою ігрову методiku, що заснована на різних способах драматизації, і є пов'язаним із теорією “слідів” у психології, згідно з якою, чим частішими або більш інтенсивними будуть зв'язки між такими відбитками у пам'яті, тим сильніші будуть асоціативні зв'язки, які швидше можна буде викликати у пам'яті. Найголовнішими принципами, за Дж. Ашером, є: 1) формування рецептивних навичок має передувати формуванню репродуктивних та продуктивних навичок під час навчання мови; розуміння ІМ повинно передувати говорінню; 2) навички, що набуті через аудіювання, сприяють формуванню навичок інших видів мовленнєвої діяльності; 3) під час навчання необхідно звертати увагу насамперед на значення, ніж на форму; 4) усунення будь-якого тиску на учня. За критерієм “дії-реакції” учнів / студентів на мовленнєві та фізичні вказівки вчителя” виокремлюють такі варіації методу TPR: 1) *TPR-B (“TPR with body”)* – все, що може бути виконано за допомогою загальних рухів тіла (рухи, дії, накази); 2) *TPR-O (“TPR with objects”)* – дії / реакції засновані не лише на вивченні окремих слів, а й на виконанні певних дій з предметами; 3) *TPR-P (“TPR with pictures”)* – тематичні малюнки, які вважаються надзвичайно ефективним засобом навчання іноземної мови, особливо на початковому етапі; 4) *TPRS (TPR-Storytelling)* – розігрування нескладних історій / казок, що має на меті сприяти швидкому та якісному засвоєнню учнями ЛО (Richards & Rodgers, 1998, р. 87-97; Бударіна & Степанишина, 2021, с. 36; Мірошник, 2015).

³ Метод TPRS був створений у другій половині 80 рр. XX ст. Реєм Блейном (Blaine Ray), викладачем іспанської мови як іноземної у середній школі, метою якого було те, щоб учні / студенти досягли біглого володіння мовою і який на практиці з'ясував, що для навчання абстрактної лексики зокрема засобів TPR недостатньо, тому для подолання “обмежень” першого він вирішив об'єднати TPR з методом CI (Comprehensible Input *зрозумілий вхідний матеріал*), запропонованим наприкінці 70-х рр. XX ст. американським психолінгвістом Стівеном Крешеном, згідно з ідеєю якого ефективність навчання зростає, якщо більшість навчального матеріалу є знайомою учню / студенту. У першій версії TPRS означало Total Physical Response Storytelling, проте згодом метод еволюціонував та трансформувався у Teaching Proficiency Through Reading and Storytelling, що відображає також залучення читання (окрім розповідання історій), демонструючи потенціал читання як навчального інструменту (D'Argenio, 2022).

⁴ *Аудіолінгвальний метод*: принцип усного випередження (передбачає стадію активного слухання іноземних мов і формує в учнів / студентів навички сприйняття, розуміння іноземної мови та говоріння), принцип роботи за моделями; *сугестопедичний метод*: принцип радості та ненапруженості (сприятлива атмосфера на занятті, без напруги), принцип єдності свідомого та підсвідомого (опора як на свідомі, так і несвідомі джерела сприйняття та засвоєння матеріалу), двоплановість (міміка, жести, манера говорити та інші неусвідомлювані сигнали); *ігровий метод*: принцип гри / драматизації (Бударіна & Степанишина 2021, с. 36–38).

О. Устименко (2013). Так, підхід “зверху вниз” являє собою різні етапи роботи з текстом, а саме: ознайомлення із завершеним текстом, його мовним матеріалом та композицією / структурою, читання тексту, відповіді на запитання; передача змісту тексту (однією особою) тощо. На наш погляд, вищевказаний підхід корелює із принципом взаємопов’язаного навчання видів мовленнєвої діяльності (МД), що набув розвитку, починаючи з середини минулого століття. Тут *говоріння* (вид МД: усна / продуктивна / смисловираження / задіяний мовленнєвомоторний аналізатор комунікативної системи людини / зовнішньо виражений) виступає як **мета** навчання, а *читання* (вид МД: письмова / рецептивна / смислосприйняття / задіяний зоровий аналізатор комунікативної системи людини / зовнішньо невиражений процес внутрішньої активності) як **засіб** навчання говоріння, тобто сприяє формуванню іншомовної комунікативної компетентності – навичок і вмінь говоріння (Гапонова, 2009, с. 13–15).

Підхід “знизу вверх” передбачає формування вмінь монологічного мовлення без опори на текст: в основі лежить речення на задану тематику, яке за допомогою вивченої лексики, граматики, мовленнєвих структур розгортають у логічному порядку до висловлювання (включаючи висловлювання власних думок та оцінки) (Костюченко, 2015, с. 466; Устименко, 2013, с. 3). Хоча О. Устименко зазначає, що перший підхід (“зверху вниз”) є неможливим для застосування на початковому рівні навчання з огляду на те, що учні на цьому етапі можуть ще не вміти читати або ж не мають достатнього інформаційного досвіду з певної теми, і вважає раціональнішим другий підхід (“знизу вверх”), оскільки останній уможливорює навчання зв’язного монологічного висловлювання певного типу за ступеневим принципом (Устименко, 2013, с. 3). Проте для залучення навчальних текстів “ракуго” / “кобанаші” ми скористаємося саме першим підходом (“зверху вниз”) з тієї причини, що відібрані нами тексти (записані абеткою хіраганою, не містять ієрогліфів) є розраховані на студентів початкового рівня і не є надто складними у лексичному та граматичному планах. Тож для імплементації матеріалу саме текстовий варіант становитиме гарну зорову опору.

Також при роботі з іншомовним гумористичним текстом дослідниця М. Шевченко пропонує дотримуватися такої самої схеми, як з текстами “нейтральними”, і виділяє такі етапи (зміст діяльності на деяких з них ми дещо адаптували з урахуванням особливостей нашого навчального матеріалу):

1. *Дотекстовий етап*: викладач намагається спрогнозувати та нейтралізувати потенційні труднощі, що можуть виникнути у студентів (на наш погляд, тут доцільно приділити увагу лексичному та граматичному матеріалу);

2. *Робота з текстом*: ознайомлення з коротким гумористичним текстом (читання та / або перегляд відеозапису).

3. *Коментування* (за потреби викладач може надати культурологічний коментар).

коментувати може викладач або охочий студент.

4. *Післятекстовий етап*: виконання завдань (виразне читання оповіді / інсценування тексту опрацьованого або створеного самостійно з правильною інтонацією та супроводом доречних жестів та міміки; заміна певних слів).

Стосовно контрольних заходів щодо перевірки розуміння гумористичних текстів М. Шевченко зазначає, що вони не є обов’язковими, оскільки емоційна реакція – сміх – буде свідчити про правильне сприйняття задуму автора, з чим ми цілком погоджуємося (Шевченко, 2021, с. 260-261).

Отже, розглянемо детальніше схему та способи залучення такого матеріалу, як оповіді “ракуго” / “кобанаші” до навчального процесу. Введення навчального матеріалу доцільно почати з розділу “Glossary / Terminology”, в якому даються пояснення термінів, що вживаються на сайті особливо у секціях, в яких тлумачиться сам текст “ракуго” або допоміжний матеріал для нього (http://rakugogaku.com/?page_id=863). Незаперечною перевагою сайту **rakugogaku.com** є те, що більшість матеріалів подається добре впорядкованими – у вигляді таблиць або з використанням різних кольорів для маркування певного матеріалу, тобто **візуальний** аспект є надзвичайно гарно продуманим та креативно представленим, адже сучасні студенти надають перевагу сприйняттю насамперед через візуальний канал. Зазначимо, що сайт є двомовним, інформація подається японською і англійською мовами, проте останнє не бачиться перешкодою, оскільки українські студенти, як правило, мають достатній рівень володіння англійською мовою, до того ж, подання матеріалу може здійснюватися за участю викладача. У будь-якому разі, незалежно від того, чи навчальний матеріал (тексти “ракуго” / “кобанаші”) опрацьовуватимуться самостійно, чи за допомогою викладача, за використання сайту **rakugogaku.com** ми рекомендуватимемо працювати з його розділами у такому порядку (детальне описання кожного пункту подаємо нижче):

1) Презентація **вокабуляру** до тексту;

2) **Граматичний коментар**;

3) **Сценарій** оповіді “ракуго” / “кобанаші”;

4) **Перегляд відео**;

5) **Культурологічний коментар**.

Необхідно зауважити, що усі вищевказані розділи (за винятком останнього) є добре впорядкованими для візуального сприйняття, що ми продемонструємо нижче, і що, як ми наголошували, є ключовим у процесі навчання сучасних студентів. Якщо спробувати провести паралель із описаною вище схемою роботи

з гумористичними текстами, то презентація вокабуляру (п.1.) та граматичного матеріалу (п.2.) до тексту відповідатиме *дотекстовому* етапу (п.1.), ознайомлення із сценарієм (читання) (п.3.) та перегляд відео (п.4.) – етапу “*робота з текстом*” (п.2.), культурологічний коментар – етапу “*коментування*” (п.3.).

Отже, розглянемо сказане вище на прикладі оповіді “*うえきや*” (“Флорист”) та спробуємо її проаналізувати з точки зору особливостей оповідей жанру “*ракуго*”.

1) Презентація **вокабуляру** до тексту – у вигляді **таблиць**, в яких представлено ЛО з *різних частин мови, вислови, діалектизми та скорочення* з перекладом усього матеріалу на англійську мову. Таке подання навчального матеріалу значно полегшує його сприйняття та запам’ятовування. Зазначимо, що таблиці з ЛО кожної частини мови представлені окремо. Так, презентовано таблиці з **іменниками, дієсловами** (в інфінітивній формі), **напівпредикативними прикметниками**. Важливо відзначити, що незважаючи на те, що самі тексти (сценарії) записані лише абеткою хіраганою без використання ієрогліфів, у таблицях до деяких слів дають ієрогліфічний відповідник, що на наш погляд, є корисним, адже в такий спосіб можна розширити ієрогліфічний запас студентів. Отже, таблиця має таку структуру: **ЛО / фраза** (записана хіраганою) – **ієрогліфічний відповідник** (за наявності) – **переклад** англійською. Проілюструємо це прикладами деяких таблиць з цього розділу, додавши український переклад.

Табл. 1. NOUNS / Іменники (фрагмент)
(https://rakugogaku.com/?page_id=478)

はな	花	Flower / квітка
うえきや	植木屋	Florist; gardener / флорист; садівник
ぼたん		Peony / півонія
さくら	桜	Cherry / вишня (сакура)
うめ	梅	Plum / слива
くちなし		Gardenia / гарденія
き	木	Tree / дерево
なまえ	名前	Name / ім'я, назва
おまえ		You (Slang) / ти (сленгове)

Окремі таблиці знайомлять з висловами та діалектними ЛО / фразами та скороченими формами слів.

Діалектна лексика представлена кансайським діалектом, що часто використовується у гумористичних текстах. Прикметним є те, що тут, окрім перекладу, також подається відповідник зі стандартного варіанту японської мови та повна форма ЛО (як стандартний відповідник до скорочення).

Табл. 2. KANSAI TERMS AND CONTRACTIONS / Кансайські діалектні вислови та скорочення (фрагмент)
(https://rakugogaku.com/?page_id=478)

Kansai Terms & Contractions / Кансайські вислови та скорочення	Standard Japanese Equivalent / Еквівалент зі стандартної японської мови	Meaning / Зміст (переклад)
～やな	～だね	Expression of observation / вислів, що показує результат спостереження
おまつせ	います	To have; to be present / мати; бути
ほんまに	ほんとうに	Truth; reality / насправді, дійсно
たんねてみなはれ	たずねてみてください	Go ahead and ask / спробуй запитати
みな	みんな	All / усі

2) Граматичний коментар – представлено у вигляді **тексту** японською мовою, в якому граматичні форми виділені певним **кольором**, натискаючи на які з’являється віконце з поясненням та перекладом. У тексті “*うえきや*” (“Флорист”) здебільшого виділені граматичні частки та деякі граматичні форми дієслів. Продемонструємо вищесказане кількома фрагментами тексту та прокоментуємо.

うえきや Grammar

おつ うえきや うえきや

へい

おまえんとこ どんた

へい うちば どんなはなでも きでも おまつせ

Conjunction (either.. or...)

Фото 1. (https://rakugogaku.com/?page_id=558)

ほん

Past Tense Short Form of

おま (いう)

うめ

ほんまに もの ゆうた

おまえは

さくら

ふしぎやな おいー えー

Фото 2. (https://rakugogaku.com/?page_id=558)

Зазначимо, що кожна граматична частка має свій колір, яким її позначено протягом усього тексту – таким чином вибудовується візуальна асоціація частки та її змісту з певним кольором, тож при повторному натраплянні на неї збільшується можливість її кращого розуміння, а отже, запам'ятовування. Так, на *фото 1* ми проілюстрували вищесказане на прикладі частки ~でも ~でも ...demo ... demo (укр. і те, й інше). Усі дієслівні форми при цьому мають один колір,

який показує, що всі ці слова належать до групи дієслів. На наш погляд, такий розподіл кольорів також може показувати належність до групи *службових* слів (частки, сполучники – тут кожна одиниця має свій колір) або *повнозначних* слів (дієслова – усі мають один колір). У цьому тексті серед повнозначних слів кольором виділені лише дієслова, оскільки на відміну від інших (іменники, займенники) саме вони можуть змінюватися, тож у такий спосіб можливо відстежити та вивчити деякі їх граматичні форми (як, наприклад, на *фото 2*: словоформа ゆうた *yūta* як форма минулого часу (в кансайському діалекті) дієслова いう *iu* (говорити)). Пояснення (з перекладом, де це є можливим), що з'являються у віконцях після натискання кольорового елемента, безперечно, є гарним допоміжним засобом для самостійного оволодіння граматичним матеріалом.

3) Сценарій оповіді “раку-го” / “кобанаші” представлено в японськомовній і англomовній версіях. Сама оповідь являє собою полілог, в якому **репліка** кожного персонажа має свій **колір**, що допомагає зо-

Табл. 3. Сценарій оповіді “うえきや” (“Флорист”) https://rakugogaku.com/?page_id=369

うえきや : みどり	Флорист (зелений колір)
おきゃくさん : むらさき	Відвідувач (фіолетовий колір)
はな : しろ	Квітка (чорний колір)
おっ うえきや うえきや	Пане флористе, пане флористе!
へい	Так, слухаю!
おまえんとこ どんな はなでもあるか	У вас є будь-які квіти?
へい うちな どんな はなでも きでも おまつせ	Так, у нас є різноманітні квіти та дерева!
あっそう ほなあ ものを いうはな しゃべるはな あるか	Ось як? А у вас є квіти, що розмовляють?
しゃべる はな あー なんやこいつ おちよくりに きやが	Квіти, що розмовляють? / Цей чоловік прийшов, щоб
ったな おい へい おまつせ	поглузувати з мене/ Так, є!
あるか	Справді?
へい うちなね はなでも きでも みな ものいいます みな	Так, у нас будь-яка квітка і будь-яке дерево вміє
しゃべります なんなら なまえ たんねてみなはれ へん	розмовляти. Чому б Вам не спробувати запитати в них,
じ しまっせ	як вони називаються? Отримаєте від них відповідь!
ほんま ほんまに はあ おまえは	Справді? Серйозно? Тож як ти називаєшся?
うめ	Слива
ほんまに もの ゆうた おまえは	Дійсно сказала! А як ти називаєшся?
さくら	Сакура
ふしぎやな おいー えー おまえは	Так дивно! Гей, а ти?
ぼたん	Півонія
かんしんやな おい はあ おまえは おまえは おまえは	Цікаво! Гей, а як ти називаєшся? Ти? Так, ти? Пане
うえきや こいつ もの ゆえへんで	флористе, ця квітка нічого не каже...
それは くちなしや	Так це – гарденія, [вона не може говорити, бо не має
	рота].

рієнтуватися у тексті без зайвих зазначень, кому належить репліка. Тож представимо розглядувану нами оповідь, додавши український переклад.

Оскільки презентована оповідь являє собою піджанр ракуго “кобанаші”, її структура може не повністю відповідати структурі оповідей “ракуго”, однак саме ця оповідь цікава своєю заключною частиною (落ち *ochi*), що, як і в оповідях “ракуго”, зазвичай створює комічний ефект. Як відомо, 落ち *ochi* історій “ракуго” (а також “кобанаші”) можуть певним чином класифікуватися, про що ми згадували у попередній статті. На наш погляд, у цій оповіді заключну частину можна визначити як 地口オチ *jiguchi ochi* (розв’язка з використанням каламбуру / мовної гри), однак також можна сказати, що є елементи неочікуваної розв’язки (途端オチ *totan ochi*) та “закрученої” розв’язки, що змушує замислитися (考えオチ *kangae ochi*): оповідь завершується трохи неочікувано, без додаткових реплік-пояснень, словом くちなし *kuchi-*

дослівно перекладається, як “немає рота”. Принагідно цікаво зауважити, що, якби всі слова були записані ієрогліфами, у письмовому варіанті тексту жарт би не вдався. Також відзначимо, що заключну частину цієї комічної оповіді досить важко перекласти українською так, щоб презентувати та зберегти цей жарт, тому ми спробували поєднати обидва значення в одному реченні, проте все одно потрібен коментар, щоб розтлумачити цю фразу, посилаючись на японські ЛО. Однак японською мовою це звучить компактніше – лише одним словом, яке необхідно правильно зрозуміти у відповідному контексті. Тож головною метою буде правильна реакція (сміх) саме на японський жарт.

До вищесказаного додамо, що подану вище версію сценарію ми розглядали як вже достатньо опрацьовану з лексико-граматичного боку і вже готову для інсценування. Тому вважаємо доречним навести для порівняння дві повні текстові версії – на основі першої доцільно вивчати нові лексичні одиниці, фрази,

Табл. 4. Оповідь “うえきや” (“Флорист”)

(https://rakugogaku.com/?page_id=558; https://rakugogaku.com/?page_id=369)

Варіант тексту для опрацювання лексико-граматичного матеріалу	Варіант тексту для вправлення у читанні / говорінні / (інсценуванні)
おっ うえきや うえきや へい おまえんとこ どんなはなでも あるか へい うち は どんなはなでも きでも おまつせ あっそう ほなあ ものを いうはな しゃべるはな あるか しゃべる はな あー なんやこいつ おちよくり に き やがった な おい へい おまつせ あるか へい うち はね はなでもきでも みな ものいいます み な しゃべります なんなら なまえ たんねて みなはれ へんじ しまっせ ほんま ほんまに はあ おまえは うめ ほんまに もの ゆうた おまえは さくら ふしぎやな おいー えー おまえは ぼたん かんしんやな おい はあ おまえは おまえは おまえは うえきや こいつ もの ゆえへんで それ は くちなしや	うえきや : みどり おきやくさん : むらさき はな : くら おっ うえきや うえきや へい おまえんとこ どんな はなでもあるか へい うち は どんな はなでも きでも おまつせ あっそう ほなあ ものを いうはな しゃべるはな ある か しゃべる はな あー なんやこいつ おちよくり に きや がったな おい へい おまつせ あるか へい うち はね はなでも きでも みな ものいいます みな しゃべります なんなら なまえ たんねてみなはれ へんじ しまっせ ほんま ほんまに はあ おまえは うめ ほんまに もの ゆうた おまえは さくら ふしぎやな おいー えー おまえは ぼたん かんしんやな おい はあ おまえは おまえは おまえは うえきや こいつ もの ゆえへんで それ は くちなしや

nashi (гарденія), яке, з іншого боку, створює гру слів (що змушує дещо замислитися), адже його також можна тлумачити як фразу くちなし *kuchi nashi*⁵, що

діалектизми, граматичний матеріал (оскільки, на наш

⁵ Ієрогліфічні відповідники до くちなし (гарденія) — 梔子, до くちなし (“немає рота”) — 口無し.

⁶ Проаналізована іграма створена на лексичному рівні

засобами омонімії, що є причиною хибного розуміння, яке врешті викликає комічний ефект. Завдяки використанню хірагани обидві ЛО є повними омонімами (у графічному і фонетичному планах), що змушує замислитися над її значенням і під час прочитання, і під час прослуховування тексту.

погляд, цей матеріал краще вивчати у контексті), на основі другої – вправи з читання / говоріння / (інсценування (можливо з використанням методу TPRS)).

У будь-якому разі видно, що матеріал у тексті візуалізований по-різному – залежно від поставленої мети. Зазначимо, що у варіанті тексту з лексико-граматичним матеріалом різними кольорами позначені граматичні форми, і тут колір (на сайті) має “роз’яснювальну” функцію, оскільки він є “активним”: натискаючи на позначений кольором фрагмент, можна отримати пояснення (іноді з перекладом), на відміну від варіанту для читання, в якому колір має розмежувальну функцію. На нашу думку, описані вище рішення візуалізації матеріалу за допомогою кольорів є дуже вдалим, оскільки сприятимуть кращому та легшому сприйняттю та засвоєнню як лексико-граматичного матеріалу, так і самого тексту.

4) Перегляд **відео** (з опцією японських / англійських субтитрів, що також допомагає сприйняттю за допомогою візуального каналу, або без субтитрів – що сприяє тренуванню сприйняття за допомогою аудіального каналу). На сайті представлено 3 відео: 1. *Introduction* (вступна частина), в якій оповідач “ракуго” дає короткі пояснення, на що потрібно звернути увагу під час прослуховування оповіді (у нашому випадку це коментар про квіти); 2. *Story* (сама оповідь), в якій професійний оповідач “ракуго” Кацура Асакічі / Katsura Asakichi (на фото зліва) у традиційній манері подає історію “うえきや” (“Флорист”), виконуючі багато ролей – самого флориста, відвідувача та квітів. 3. *Reflection*

& *Story in English* – роз’яснення щодо заключної частини історії (落ち *ochi*) японською мовою та її інсценування англійською мовою. Усі відео тривають в межах 2 хвилин, що становить їх перевагу для студентів покоління Z (не переобтяжує їх увагу). На нашу думку, *відео 1.* можна розглядати як допоміжне до пункту, де представлено **вокабуляр** уроку або продемонструвати перед основним відео (*відео 2.*), а *відео 3.* – до пункту 5. (“Культурологічний коментар”), де ми розглянемо його детальніше. Отже, серед усіх відео-версій саме *відео 2.* є таким, що відображає попередній пункт (п.3), але в “анімованому”, професійно інсценованому вигляді, і є зразком для наслідування у разі виконання завдання зі створення та інсценування власної історії. Бажано здійснювати перегляд відео без використання субтитрів, щоб максимально задіяти аудіальний канал. Проте за потреби (при повторному перегляді) можна здійснити перегляд з японськими субтитрами (здебільшого з метою самоперевірки для студентів, який було складно зрозуміти оповідь на слух).

5) **Культурологічний коментар** представлено у вигляді відео “*Reflection & Story in English*” (“Коментарі / міркування та англійська версія (інсценування)”) та у вигляді нотаток у розділі “*Culture Notes*” (“культурологічні нотатки”) (https://rakugogaku.com/?page_id=642). Саме відео являє собою, з одного боку, тлумачення правильного розуміння оповіді (роз’яснення щодо заключної частини історії (落ち *ochi*)), тому його можна віднести до цього розділу як допоміжний коментар, а з іншого, – містить англійську інсценовану версію, що може допомогти кращому розумінню цієї оповіді англійськомовним студентам, незважаючи на те, що в англійській версії і назви квітів, і розв’язка були дещо змінені для того, щоб створити комічний ефект англійською мовою (так, щоб англійською пояснити жарт про “гарденію”, її називають просто “сухою квіткою”, яка, на відміну від живих квітів, не може розмовляти), що також пояснюється і у текстовій версії коментаря. Це відео, на наш погляд, може більше підійти для самоперевірки після усіх основних етапів роботи з матеріалом. Також у текстовому коментарі йдеться про займенники おまえ *otae* (ти; особовий займенник) та こいつ *koitsu* (він / цей об’єкт; предметно-вказівний займенник), вживання яких властиво мешканцям Кансаю, що можуть відрізнятися грубаватою мовною поведінкою (культурний аспект) та які створюють певну атмосферу, адже важливим є й те, що обидва займенники тут вказують на особу / живу істоту, хоча こいつ *koitsu* може також вказувати на предмет (лексикологічного аспект).

Таким чином, усі описані нами етапи, зміст яких представлено на сайті максимально адаптованим для візуального сприйняття, сприяють гарному опрацюванню та оволодінню розглядуваного навчального матеріалу. Ми також вважаємо доцільним запропонувати заключний етап:

б) етап закріплення матеріалу / самоперевірки (післятекстовий етап за М. Шевченко), на якому можна спробувати інсценувати розглядувану оповідь або створити власну (можливо з використанням методу TPRS). Тут можливо два варіанти: 1) *простіший варіант* – створити власну версію шляхом заміни деяких слів; 2) *складніший варіант* – створити свою версію жартівливої історії. Як ми зазначали вище, на цьому етапі для самопере-

вірки (розуміння змісту оповіді) можна скористатися *відео 3*. з інсценуванням англomовної версії, хоча вона й дещо відрізняється від японського тексту. У разі, якщо інсценування виявилось складним завданням, полегшеним його варіантом буде визначення читання оповіді. Для *самоперевірки* можна переглянути *відео 3*. “*Reflection & Story in English*”, про що ми детальніше писали вище, а також прочитати англійський переклад історії.

Також окремо прокоментуємо наше бачення деяких відмінностей роботи з цим матеріалом залежно від того, чи його опрацювання здійснюється під керівництвом викладача в аудиторії, чи самостійно з використанням інтернет-сайту. Спробуємо продемонструвати це у вигляді таблиці.

Табл.5. Особливості опрацювання оповіді “うえきや” (“Флорист”) в аудиторії з викладачем і самостійно

ЕТАП		Опрацювання з викладачем (робота з роздрукованим матеріалом)	Самостійне опрацювання (використання онлайн-версії матеріалів)
Дотекстовий	робота з вокабуляром	студентам роздають роздруковані таблиці з перекладом ЛО на українську мову; за потреби можна ознайомити з відео <i>Introduction</i> (вступна частина) (https://rakugogaku.com/?page_id=284)	*ознайомлення з розділом “Glossary / Terminology” для правильного тлумачення тексту “ <i>ракуго</i> ” та допоміжного матеріалу для нього (http://rakugogaku.com/?page_id=863) *вивчення таблиць з лексичним матеріалом на онлайн-сторінці (необхідно самостійно зробити переклад на українську) (https://rakugogaku.com/?page_id=478)
	робота з граматичним матеріалом (граматичний коментар)	студентам роздають роздрукований текст з граматичним матеріалом, позначеним кольорами (*у роздрукованому варіанті немає “активних” посилань на пояснення, тому пояснення дає викладач)	ознайомлення з граматичним матеріалом на онлайн-сторінці (* позначені кольором посилання є “активними”, тому можна отримати пояснення, а також переклад граматичних форм англійською мовою) (https://rakugogaku.com/?page_id=558)
Робота з текстом	Читання тексту (сценарію)	студентам роздають роздрукований текст з репліками, позначеними різними кольорами	читання онлайн-версії тексту (з репліками, позначеними різними кольорами) (https://rakugogaku.com/?page_id=369)
	Перегляд відео (без субтитрів)	онлайн (https://rakugogaku.com/?page_id=286) *за потреби викладач може увімкнути повторний перегляд з японськими субтитрами	онлайн (https://rakugogaku.com/?page_id=286)
Коментування	Культурологічний коментар	*викладач роз’яснює лексичні та культурні аспекти виучуваного тексту, а також *за потреби може продемонструвати відео “ <i>Reflection & Story in English</i> ” (“Коментарі / міркування та англomовна версія (інсценування)”) (https://rakugogaku.com/?page_id=288); *охочі студенти також можуть коментувати	самостійне ознайомлення з розділом “Culture Notes” (“Культурологічний коментар”) за посиланням: https://rakugogaku.com/?page_id=642
Після-текстовий	Виразне читання	роздрукований текст з репліками, позначеними різними кольорами (за потреби викладач допомагає / виправляє інтонацію тощо)	читання онлайн-версії тексту з репліками, позначеними різними кольорами (https://rakugogaku.com/?page_id=369)
	Інсценування (з використанням методу TPRS)	виконується інсценування опрацьованої та власної історії (за потреби – за допомогою викладача)	за бажанням (оскільки викладача, який міг би керувати, та глядачів (інших студентів) немає)
	самоперевірка	–	*читання перекладу оповіді на англійську (текст з репліками, позначеними різними кольорами) (https://rakugogaku.com/?page_id=369) * перегляд відео “ <i>Story</i> ” з субтитрами (яп. / англ.) (https://rakugogaku.com/?page_id=286) * перегляд відео “ <i>Reflection & Story in English</i> ” (https://rakugogaku.com/?page_id=288)

На наш погляд, робота в аудиторії з викладачем та іншими студентами, які можуть виконувати роль глядачів / слухачів сприятиме кращому опрацюванню та відшліфовуванню матеріалу, оскільки відбувається безпосередня взаємодія і з викладачем, і з іншими учасниками навчального процесу. Як видно з порівняльної таблиці, у разі опрацювання матеріалу з викладачем онлайн-ресурс використовується частково (на деяких етапах), проте у разі самостійного опрацювання матеріалу студентом онлайн-ресурс використовується на всіх етапах. Недоліком самостійного опрацювання можна вважати відсутність взаємодії з викладачем та іншими студентами, проте його успішність залежатиме від рівня підготовки студента. Також необхідно враховувати те, що розглядуваний нами сайт є радше орієнтованим на англійських студентів, тому за умови самостійного опрацювання це може потребувати дещо більших зусиль від українських студентів для правильної інтерпретації лексичного, граматичного, культурологічного матеріалу. Проте в цілому ми вважаємо поданий на сайті матеріал цілком посильним для самостійного опрацювання.

Висновки і перспективи подальших розвідок. Японські комічні оповіді “ракуго” / “кобанаші” являють собою надзвичайно цікавий автентичний матеріал, який можна використати для формування іншомовної комунікативної компетенції у студентів, що вивчають японську мову. Робота з таким матеріалом на певному етапі також включає залучення методу TPRS, що у цьому випадку можна вважати елементом едьютейнменту – як доповнення до гумористичної складової лінгвістичного плану. У нашій статті ми приділили увагу питанню особливостей імплементації пропонованого матеріалу у навчальний процес, розглянувши насамперед, в якому порядку доцільно його презентувати, відштовхуючись від розділів на сайті (вокабуляр, граматичний коментар, сценарій тощо) та привели це у відповідність зі схемою роботи з текстом (за М. Шевченко). Також нами були особливо відмічені та детально описані **засоби візуалізації**, що було використано авторами сайту для подання цього навчального матеріалу. Серед них можна відзначити: 1) **таблиці**, і яких представлено лексичний матеріал (*кожну частину мови / фрази / діалектні вислови представлено в окремій таблиці); 2) короткі **відео** (також **субтитри**); 3) **використання кольорів**. Останнє прокоментуємо детальніше, адже за нашими спостереженнями залежно від виучуваного матеріалу використання певного кольору має свою функцію. Так, у *граматичному коментарі* кольори, по-перше, розмежовують два класи слів – “службові” (частки, сполучники), для позначення кожного з яких обрано свій колір, та “повнозначні” (у нашому випадку - дієслова) - для позначення усіх використано один колір. По-друге, всі використані кольори є “активни-

ми”, адже, натискаючи на виділене кольором слово на онлайн-сторінці, можна отримати пояснення (здебільшого з перекладом). Виходячи з цього, можна сказати, що колір у цьому розділі має *розмежувально-роз’яснювальну функцію* (з акцентом на роз’яснення). На відміну від цього у розділі “Сценарій” кольори використано для позначення реплік кожного персонажа, що полегшує асоціювання персонажу з певним кольором під час прочитання тексту, тобто тут колір має саме *розмежувальну функцію*, оскільки жодних пояснень, пов’язаних з кольором, не передбачено. Таким чином, зважаючи на функції кольорів, їх умовно можна розділити на *активні* (що пов’язано з поясненням, отриманням певної інформації) та *пасивні* (які просто *розмежовують* репліки або показують належність до певної групи слів тощо). Тож, усі представлені види візуальних засобів можна описати так: 1) *засоби візуалізації, в основі яких лежить певна структура* (таблиці); 2) *засоби візуалізації, в основі яких лежить анімація / інсценування* (відео); 3) *кольорова візуалізація, або засоби візуалізації, в основі яких лежить використання кольорів*. На нашу думку, у контексті розглядуваного навчального матеріалу саме кольорова візуалізація має найбільший креативний потенціал. Усі описані вище засоби візуалізації, на наш погляд, є ефективними в силу того, що виконують різні функції та діють комплексно (сприяють комплексній імплементації навчального матеріалу), завдяки чому їх можна вважати оптимальними способами імплементації матеріалу. Хоча у цьому випадку більше задіяним є візуальний канал сприйняття, на деяких етапах залучається й аудіальний канал, що свідчить про те, що підхід до опрацювання матеріалу є різнобічним. Описані вище результати представимо у підсумковій таблиці.

Таблиця також демонструє, що тут поєднується візуальна, текстова й аудіоінформація, а також застосовуються інформаційно-комунікаційні технології, що відповідає побажанням більшості сучасних студентів, які надають перевагу навчанню з використанням технології едьютейнмент (взято з джерела: Бігич, 2017, с. 122).

Також ми розглянули деякі відмінності у роботі з матеріалом оповіді залежно від того, чи вона здійснюватиметься в аудиторії під керівництвом викладача, чи самостійно, результати чого представили у порівняльній таблиці. Ми дійшли висновку, що у разі самостійного опрацювання студент працюватиме на всіх етапах в онлайн-форматі, без допомоги викладача та взаємодії з іншими студентами, що може викликати певні труднощі, через що останнім етапом обов’язково має бути *самоперевірка*. На нашу думку, єдине, що може викликати певні утруднення при опрацюванні розглядуваного нами матеріалу, – це наявність діалектизмів, адже вони достатньо відрізняються від стандартних форм мовлення, через що

Табл. 6. Види візуалізації матеріалу
(на прикладі оповідей “ракуґо” / “кобанаші” з <https://rakugogaku.com/>)

Рівень	Критерій	Форма		Функції
Текст	*наявність структури	таблиця (*кожна категорія матеріалу представлена окремою таблицею)		*розмежування інформації (наприклад, за категоріями) – загалом *акцентуація на кожному відокремленому пункті - зокрема
	*використання кольорів	наявність фрагментів, виділених кольорами	"активні кольори"	*роз'яснювальна *іноді – розмежувальна (наприклад, щоб показати належність до певної категорії – один копій) *роз'яснювально-розмежувальна
			"пасивні кольори"	*розмежувальна
Аудіовізуальні засоби	*анімація / інсценування	Відео		*представити матеріал у форматі реального спілкування, враховуючи специфіку аналізованого матеріалу: оповідь “ракуґо” / “кобанаші” являє собою акт комунікації з аудиторією
Аудіовізуальні засоби + текст	*анімація / інсценування + текст	відео з субтитрами		*створення додаткової візуальної – текстової - опори

можуть виникнути певні труднощі у їх сприйманні. Однак зазвичай більшість діалектних фраз / форм, представлених у таблиці до аналізованого нами тексту, є часто вживаними в інших комічних оповідях, тому ми вважаємо, що якісне вивчення цих фраз усуне цю проблему.

Онлайн-ресурс (<https://rakugogaku.com/>), на основі якого ми розглядали питання способів імплементації, є, нашу думку, надзвичайно вдалим, оскільки охоплює не лише лінгвістичний та культурологічний аспекти оповідей “ракуґо” / “кобанаші”, але й чудово реалізовує методичний аспект, що полягає у своєрідному, максимально та різнопланово візуалізованому їх поданні. Вищесказане є вагомим аргументом для вивчення цього матеріалу з сучасними студентами, представниками цифрового покоління, які надають перевагу матеріалу: а) візуалізованому, б) поданому у розважальному ключі; в) креативно представленому; г) такому, що не переобтяжує увагу (і текст, і відео невеликого обсягу) – автори сайту майстерно поєднали усі ці ознаки, подаючи оповіді “ракуґо” / “кобанаші” як навчальний матеріал. Тому ми вважаємо перспективним створення на основі цієї схеми українськомовного ресурсу для навчання японського монологічного мовлення засобами “ракуґо” / “кобанаші”, оскільки подібні матеріали (засоби едьютейнменту) є надзвичайно рідкісними в українському методичному дискурсі в ракурсі навчання японської мови.

ЛІТЕРАТУРА

- Бац, А. С. (2021). Ед'ютейнмент як спосіб підвищення мотивації студентів у вивченні іноземної мови. *Вісник Національного технічного університету “ХПІ”*. Серія: Актуальні проблеми розвитку українського суспільства, 1, 52–57. <https://bit.ly/3ZbQCfo> doi: 10.20998/2227-6890.2021.1.08
- Бігич, О. Б. (2017). Ед'ютейнмент як технологія формування методичної компетентності викладача іноземної мови. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка*. Серія : Педагогіка, 4, 119–126. DOI: <https://doi.org/10.25128/2415-3605.17.4.16>
- Бударіна, Я. В., & Степанишина, Т. Є. (2021). Використання методу TPRS у викладанні української мови як іноземної. В *Materiály XVIII Mezinárodní vědecko - praktická konference “Věda a vznik - 2021”*, (Volume 5), 22–30 prosinců 2021 r. (p. 35–38), Praha. Publishing House “Education and Science”.
- Гапонова, С. В. (2009). Взаємопов'язане навчання видів мовленнєвої діяльності у процесі навчання іноземної мови. *Іноземні мови*, 2, 13–16.
- Григун Ю. О. (2024). Навчання японського монологічного мовлення засобами японської комічної оповіді ракуґо. *Вісник КНЛУ*. Серія Педагогіка та психологія, 40, 71–83. DOI: <https://doi.org/10.32589/2412-9283.40.2024.309843>
- Кадлубович, Т. І., & Черняк, Д. С. (2020). Креативні підходи до викладання соціогуманітарних дисциплін при навчанні представників покоління “Z”. *Освітній дискурс: збірник наукових праць*, 20 (2), 56–68.
- Коростіль, Л. А. (2018). Покоління Z: пошук способів педагогічної взаємодії. *Народна освіта*, 1 (34), Розділ 4. https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=5229
- Костюченко, К. (2015). Особливості навчання монологічного мовлення на заняттях англійської мови у ВНЗ. *Наукові записки КДПУ ім. В. Винниченка*. Серія: філологічні науки, 136, 463–468.
- Мірошник, І. В. (2015). Переваги та недоліки сучасних методів навчання іноземної мови дітей дошкільного віку. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка*, 125, 335–338.
- Устименко, О. М. (2013). Навчання іншомовного монологічного мовлення в аспекті компетентнісного підходу. *Іноземні мови*, 2 (74), 3–12.
- Шевченко, М. (2021). Лінгвокультурологічний та дидактичний потенціал коротких гумористичних текстів у системі навчання іноземців української мови. *Linguodidactica*, 25, 251–262.

- D'Argenio, L. (2022, 28 листопада). *What Is TPRS? A Look at the Language Acquisition Strategy That's Growing in Popularity*. <https://bridge.edu/tefl/blog/tprs/>
- Johnson, B., & McElroy, T. M. (2010). *The Edutainer: Connecting the Art and Science of Teaching*. Rowman & Littlefield Education.
- Hatasa, K. (2012). Integrating "Rakugo" and "Kobanashi" in Japanese Language Classes at Different Levels. *Japanese Language and Literature*, 46(1), 201–215.
- RAKUGOGAKU | Japanese Language through Rakugo <https://rakugogaku.com/>
- Richards, Jack C. & Rodgers, Theodore S. (1998). *Approaches and Methods in Language Teaching (A description and analysis)*. Cambridge: Cambridge University Press.
- 五十嵐江理 (2022). 日本語会話授業における小噺活用の効果について. About the Effects of Using Kobanashi in Japanese Conversation Classes. 鳴門教育大学国際教育協力研究, 第16号, 85–91.
- 畑佐一味・久保田佐由利 (2009). 「一人で演じる日本語会話: 小噺プロジェクトの実践報告」, 第16回プリンス頓日本語教育フォーラム, pp. 20–31.
- Kadlubovych, T. I., & Cherniak, D. S. (2020). Kreatywni pidkhody do vykladannia sotsiohumanitarnykh dystsyplin pry navchanni predstavnykh pokolinnia "Z". *Osvitnii dyskurs: zbirnyk naukovykh prats*, 20 (2), 56–68.
- Korostil, L. A. (2018). Pokolinnia Z: poshuk sposobiv pedahohichnoi vzaiemodii. *Narodna osvita*, 1 (34), Rozdil 4. https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=5229
- Kostiuchenko, K. (2015). Osoblyvosti navchannia monolohichnoho movlennia na zaniattiakh anhliiskoi movy u VNZ. *Naukovi zapysky KDPU im. V. Vynnychenka. Serii: filolohichni nauky*, 136, 463–468.
- Miroshnyk, I. V. (2015). Perevahy ta nedoliky suchasnykh metodiv navchannia inozemnoi movy ditei doshkilnoho viku. *Visnyk Chernihivskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni T. H. Shevchenka*, 125, 335–338.
- Ustymenko, O. M. (2013). Navchannia inshomovnoho monolohichnoho movlennia v aspekti kompetentnisnoho pidkhodu. *Inozemni movy*, 2 (74), 3–12.
- Shevchenko, M. (2021). Linhvokulturolohichniy ta dydaktychniy potentsial korotkykh humorystychnykh tekstiv u systemi navchannia inozemstv ukrainskoi movy. *Linguodidactica*, 25, 251–262.
- D'Argenio, L. (2022, 28 листопада). *What Is TPRS? A Look at the Language Acquisition Strategy That's Growing in Popularity*. <https://bridge.edu/tefl/blog/tprs/>
- Johnson, B., & McElroy, T. M. (2010). *The Edutainer: Connecting the Art and Science of Teaching*. Rowman & Littlefield Education.
- Hatasa, K. (2012). Integrating "Rakugo" and "Kobanashi" in Japanese Language Classes at Different Levels. *Japanese Language and Literature*, 46(1), 201–215.
- RAKUGOGAKU | Japanese Language through Rakugo <https://rakugogaku.com/>
- Richards, Jack C. & Rodgers, Theodore S. (1998). *Approaches and Methods in Language Teaching (A description and analysis)*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Igarashi, Eri. (2022). Nihongo kaiwa jugyō ni okeru kobanashi katsuyō no kōka ni tsuite. About the Effects of Using Kobanashi in Japanese Conversation Classes. *Naruto kyōikudaigaku kokusai kyōiku kyōryoku kenkyū*, dai 16 gō, 85–91.
- Hatasa, Kazumi & Kubota, Sayuri (2009). "Hitori de enjiru nihongo kaiwa: kobanashi purojekuto no jissen hōkoku", dai 16 kai Purinsuton nihongo kyōiku fōramu, pp. 20–31.

REFERENCES

- Bats, A. S. (2021). Eduteinment yak sposib pidvyshchennia motyvatsii studentiv u vyvchenni inozemnoi movy. *Visnyk Natsionalnoho tekhnichnoho universytetu "KhPI". Serii: Aktualni problemy rozvytku ukrainskoho suspilstva*, 1, 52–57. <https://bit.ly/3ZbQCfo> doi: 10.20998/2227-6890.2021.1.08
- Bihych, O. B. (2017). Eduteinment yak tekhnolohiia formuvannia metodychnoi kompetentnosti vykladacha inozemnoi movy. *Naukovi zapysky Ternopilskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni Volodymyra Hnatiuka. Serii: Pedahohika*, 4, 119–126. DOI: <https://doi.org/10.25128/2415-3605.17.4.16>
- Budarina, Ya. V., & Stepanyshyna, T. Ye. (2021). Vykorystannia metodu TPRS u vykladanni ukrainskoi movy yak inozemnoi. V *Materiály XVIII Mezinárodní vědecko – praktická konference "Věda a vznik - 2021"*, (Volume 5), 22–30 prosinců 2021 r. (r. 35–38), Praha. Publishing House "Education and Science".
- Haponova, S. V. (2009). Vzaiemopoviazane navchannia vydív movlenievoi diialnosti u protsesi navchannia inozemnoi movy. *Inozemni movy*, 2, 13–16.

Отримано 07.11.2024 р.